

Доколку Србија смета дека го зачувала Косово во своите граници, а истовремено Косово смета дека добило независност, тогаш настануваат проблемите. А наметнатото решение може да биде токму такво. Привремените победи можат да се претворат во глобален колапс и катастрофа за целиот регион. Белград не отстапи од паролата "Косово е Србија", а Приштина, пак, не помислува на ништо друго освен на независност. Но, ниту едните, ниту другите немаат концепт и визија како тој свој проект практично да го реализираат.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Се ближи крајот и на оваа 2006 година. Косоварите го исчекуваат денот Д за нив. Исто така, и Србите. За едни ќе биде радосен, за други тажен. Сè уште е рано да се претпостави кој ќе лее солзи радосници, а кој ќе плаче од тага, и покрај континуираните дипломатски изјави, кои повеќе ја форсираа независноста од автономијата. Конtradикторните анализи кои последниве седмици се во оптек долеаат уште повеќе масло на вербалниот оган кој не стивнува на релација Белград-Приштина. Предноста која Албанците од Косово ја имаа се стопи по зачестената меѓународна лоби експедиција на Србите. Тадиќ и Коштуница се обидоа и, во најмала рака, успеаја да издејствуваат пролонгирање на решението на неколку месеци. Дали тоа ќе им користи само за да останат во извршната и во законодавната власт по изборите или ќе успеат да го зачуваат Косово во своите нови уставни рамки тешко може да се претпостави во овој момент. Америка сè повеќе се интересува за Србија. Тоа е факт. Прашањето е зошто? Анализите во западните кругови велат дека по малку јакне позицијата на Белград во однос на Приштина. Белград им сервисира на Американците одредени проекти, кои во блиска или во подалечна иднина можат да бидат од исклучително значење за глобалистичките

забележи од актуелниот распоред на силите на полуостровот Србија е најдалеку од ЕУ, од НАТО и од САД споредено со Хрватска, Македонија, па и со Албанија. Најголемите проблеми кои ги оптоваруваат српско-американските односи се косовското прашање и случајот Младиќ. Било кој облик на независност, доколку Косово го добие, ќе биде уште еден камен на сопнување меѓу овие две земји. Затоа Американците се внимателни околу тоа прашање. Инаку, доколку сакаа, досега најмалку пет пати на Косово ќе му подареа независност. Од друга страна, пак, косоварите преку законите кои секојдневно му ги упатуваат на Западот доколку не се здобијат со државност, на површина ги вадат старите ветувања кои дипломатите од кариера им ги даваа на косовските Албанци. Западот ќе мора да донесе наметнато решение за областа. Друга алтернатива не постои. Можеби Косово нема да биде целосно независна држава, но нема да биде ниту дел од Србија. Тоа е најчесто спомнуваната приказна. Во соопштението на Контакт групата за Косово од јануари годинава децидно е наведено дека решението за Покраината треба да одговара на потребите на народот на Косово. Ќе може ли некој нешто да донесе против 90 отсто Албанци во претекторатот? Тука лежи најголемиот пре-

РЕШЕНИЕ БЕЗ ТРАЈ ВОВЕД ВО

интереси на САД. Американски интерес е Србија да биде клучната земја на Балканот и еден од најголемите сојузници на Вашингтон. Но, како што може да се

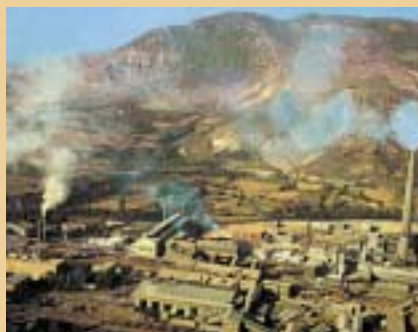

Србија има и резервни планови и решенија за Косово. Тие решенија можат да опфатат и поделба на Покраината, а линиите на поделба дополнително би се договарале. Во оваа варијанта се дозволува можност за преселување на Србите од централниот дел на Косово во северниот, проект кој би се финансирал од меѓународната заедница. Српските политичари ја разгледуваат и опцијата за Косово република во рамките на државата, со што областа би имала ист статус како што до неодамна имаше Црна Гора или, пак, односите би се уредиле во еден конфедеративен облик. Во ваква ситуација, Србија би имала централна улога на Балканот, таа би ги собирала на разговори земјите соседи во кои косовското прашање има свое влијание. Некои западни стратегии дури предлагаат и создавање конфедеративна унија меѓу Србија, Црна Гора, Косово, Босна и Херцеговина и Македонија за да се избегнат територијалните претензии меѓу овие земји. Дел од западните администратори ваквиот проект го опишуваат како решение за трајна стабилност на Балканот. Во вакви рамки Косово би имало повеќе услови за економски и за стопански развој.

дизвик за Американците. Тие сакаат успешно да одиграат на двете страни. Ем да ги смират косоварите, ем да ја имаат Србија како клучен партнер на Балканот. Ваквиот проект ниту теоретски не е изводлив.

ПРИВРЕМЕНИ ПОБЕДИ И ГЛОБАЛЕН КОЛАПС

Секое решение бара одговор на прашањето - што понатаму, како натаму, бидејќи со нерамнотежено дефинирање на статусот косовскиот проблем ќе остане нерешлив. Познатиот косовски политичар, Верон Сурои, беше во право кога од Марти Ахтисари побара при донесувањето на одлуката за статусот да не остави простор за двојно разбирање на решенијата. Конечната одлука треба да биде јасна и недвосмислена за да не може да остави простор за некакво читање меѓу редови. Неодлучноста на меѓународната заедница може да ги заплетка работите. Таа често знае да донесува решенија кои ќе бидат вештачки компромис меѓу две страни. Може да се случи одлуката на Контакт групата Бел-

Многу малку се говореше и се пишуваше за српските економски интереси на Косово. Во дел од барањата на српската страна стоеше потребата од инволвирање на Белград во развојот на енергетиката и рударството на Косово. Србија би ги финансирала геолошките истражувања и би градела рударско-енергетски и металуршки објекти. За реализација на оваа идеја српските власти предлагаат создавање на т.н. Заедница за јаглен, олово, цинк и неметали на Србија и Косово, која би имала посебни права за Белград во дел од косовските ресурси, како и право на српски имот.

српската нација. Можеби токму таа изјава ги разбуди властите во Белград од седумгодишниот сон и тие се впуштија во лоби трката да зачуваат нешто што може да се зачува од лулката на српската цивилизација, како што ја нарекуваат косовско-метохиската област. За да се постигне барем привидна рамнотежа во односите меѓу Белград и Приштина ќе мора да се прифати политичката формула - дај за да добиеш. Решението за Косово ќе мора да содржи елементи за трајна одржливост на таа творба. Во спротивно сè би било попусто.

ЛАЖИЦА МЕД И ТЕГЛА ПЕЛИН

И српската и албанската страна уште не се мрднаа од максималистичките барања за Косово. Белград не отстапи од паролата "Косово е Србија", а Приштина, пак, не помислува на ништо друго освен на независност. Но, ниту едните, ниту другите немаат концепт и визија како тој свој проект практично да го реализираат. Најголемите жртви во овој судир се косовските Срби кои изминативе десеттина години доживеаја невиден прогон во современите текови. И повторно нема виновник. Своевремено, Владата на Србија излезе со предлог кој на еден несвесен и напишан начин гарантираше слободно населување на Албанците во Централна и во Јужна Србија. Со оглед на брзото ширење на албанската популација и високиот наталитет кај оваа нација, тоа би довело до создавање двонационална држава на Србите и на Албанците и исчезнување на државата Србија. За ваквата ситуација белградските власти немаат излезна стратегија и тоа е еден од најсилните аргументи за кои зборуваат претставниците на меѓународната заедница. Решението Косово во рамките на Србија на Белград му носи само една лажичка мед, но истовремено и цела тегла пелин. Од друга страна, пак, Албанците посакуваат независност, но истовремено не знаат и не можат да одговорат на прашањето што понатаму, што по независноста, тогаш може да се случи народот и властите во Србија да почнат процес на вооружување за одбранбени активности. Албанските политичари го игнорираат фактот дека Косово е црна дупка во Европа, дека е најсиромашна и најзаостаната континентална област, дека е неспособно за долгорочно одржлив развој и дека Србија е единствениот пат за развој и просперитет. За очекување е дека по евентуалното прогласување на независност, на косоварите Белград херметички ќе им ги затвори вратите кои водат кон Европа. Што тогаш? Белград ќе настојува на секој можен начин да им го загорчи животот на косовските Албанци. Привидно доброто решение за нив ќе стане

НА ОДРЖЛИВОСТ, НОВА ВОЈНА

град да ја разбира вака, а Приштина онака. Тоа е најпоразителното решение. Доколку Србија смета дека го зачувала Косово во своите граници, а истовремено Косово смета дека добило независност, тогаш настануваат проблемите. А наметнатото решение може да биде токму такво. Западот не смее да си дозволи таков луксуз. Такво решение кое ќе биде различно прифатено од двете страни, решение кое би значело победа и за Белград и за Приштина, може да генерира нова нестабилност на овие простори. Привремените победи можат да се претворат во глобален колапс и катастрофа за целиот регион. Недоумиците во толкувањата на статусот, кои би се појавиле на почетокот, би ги осокоиле радикалните компоненти од двете страни, што неминовно ќе доведе до раст на страстите и играње со оган. Неизбежно мора да има компромис за проблемот. Потребно е никој да не добие сè и никој да не изгуби сè. Тогаш реално ќе може да се постигне рамнотежа. А изјавите од

типот на Ахтисари дека Србите ќе бидат казнети со губење на Косово поради лошата политика на Милошевиќ претставува само аматерски гаф, кој предизвика огорченост, лутина и гнев кај

Коментар

многу лошо. Се разбира, тоа ќе ја погоди и Србија, но реваншизмот е посладок од соработката. Тоа ќе има силни негативни последици, пред сè, за Македонија и за Црна Гора. Ако Советот за безбедност на ООН ја избере условната независност како решение, на почетокот Србија ќе покажува емоционално растројство, но тоа брзо ќе спласне откако Западот би понудил прифатливи пакет мерки за излез од хаосот во кој се наоѓа српската држава по режимот на Милошевиќ. Белград нема да го потпише решението на Советот за безбедност. Тоа е факт. Со таквата политика ќе се изрази формално неприфаќање на поразот, што сега е најкорисна партиска платформа пред изборите во Србија. Српските политичари премолчно го признаваат губењето на Косово, но поради локалните политички потреби тие во Уставот ја внесоа клаузулата "Косово е Србија", свесни за фиктивноста на таа одредба. Хипотетички се претпоставува дека кога на Белград ќе му се понуди влез во ЕУ и пристапување во другите европски институции, кои денес се само сон на политичарите, тој ќе го промени делот во новиот Устав кој ја содржи паролата - Косово е Србија. Сега тешко може да се претпостави дали по влезот во ЕУ ќе ја признае условната независност на Приштина, но веројатно тоа ќе биде условот за прием. Нешто слично како случајот со Турција, од која се бара признавање на Кипар.

КАКО ДА СЕ ЗАОБИКОЛИ КОНТАКТ ГРУПАТА?

Повеќе од јасно е дека меѓународната заедница доживеа дебакл на Косово. Неуспехот е очигледен. Интересен е податокот дека Западот потроши 25 пати повеќе пари отколку во Авганистан и испрати 50 пати повеќе војници отколку во оваа азиска земја. И повторно недостасуваат резултатите. Денес Косово живее како моноетничка средина, иако залагањата беа таа област да се движи по европските принципи и стандарди и да стане мултиетничка општествена заедница. Виновникот за тоа неспорно се Брисел и Вашингтон, како предводници на сите процеси кои таму се случуваа последниве години. Првата грешка ја направи НАТО, кога таму влезе во јуни 1999 година. Оттогаш па наваму, мировниците на Алијансата не презедоа ништо за да ги заштитат малцинските групи од налетот на радикалните групи. На прашањето зошто НАТО ништо не презеде на тој план команданти на КФОР одговараат: "Се плашевме дека можеби Милошевиќ повторно ќе ја испрати војската на Косово". Втората голема грешка ја направија УНМИК и цивилниот сектор, бидејќи на Косово пристигнаа предоцна. Девет месеци по завршувањето на војната на Косово имаше само околу триста луѓе од меѓународните организации и агенции, кои имаа задача да управуваат со територијата во која живеат два милиона жители. И денес, врз основа на тие катастрофални грешки ќе треба да се донесува идниот и конечен статус на косовскиот протекторат. Американскиот правен тим, ангажиран од Белата куќа, се обидува да состави нацрт план кој би го заобиколил Советот за безбедност како тело кое треба да ја донесе одлуката. Тоа се прави за да се избегне ветото кое можат да го стават Русија и Кина. Според планот на САД, државите во светот ќе треба сами поединечно да одлучуваат дали ќе го признаат Косово како држава или не. На тој начин би биле спречени несогласувањата во Контакт групата и во Обединетите нации. Овој процес може да трае и со години, а се претпоставува дека во тој случај Албанците на Косово максимално би работеле на подобрување на демократските принципи и вредноста во своите институции за да ги натераат големите метрополи да пресудат во корист на независноста. Значи, на еден индиректен начин повторно ќе се примени принципот

Она што беше најмногу поразително на Косово е што за време на немирите од март 2004 година воинствениот поход на Албанците го предводеа директорите на училиштата, поттикнати од медиумите кои ги основаше токму меѓународната заедница. Тие медиуми емитуваа лажни извештаи за наводните убиства на три албански момчиња. Тогаш највисоките претставници на образовните институции поттикнаа насилство наместо знаење.

стандарди па статус. Се очекува независноста на Косово меѓу првите да ја признаат Албанија, Швајцарија и Велика Британија. Оваа варијанта меѓу првите е најизгледна. Заобиколувањето на Контакт групата и Советот за безбедност ќе оди тешко, но како што стојат работите друга алтернатива нема. Врз основа на која резолуција на ООН потоа ќе егзистира косовскиот правен статус сè уште не може да се претпостави. Политичкиот шок за Косово допрва следува.

Предвидување во живо
ТАРОТ
АСТРОЛОГИЈА
Јавете се веднаш
0590 22 202 + 888